

ЗАХОДИ ПОДОЛАННЯ ДИСПРОПОРЦІЙ РЕГІОНАЛЬНОГО РИНКУ ПРАЦІ

Ж.Г. Науменко, аспірант

Інститут проблем ринку та економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса

Трудові ресурси завжди були рушійною силою економічного розвитку країн. У розвинутих країнах приділяють пильнішу увагу до якості кадрів, бо саме кваліфіковані кадри та люди з високим трудовим потенціалом є важливим і активним чинником економічного зростання країни, одним з основних індикаторів рівня людського розвитку і соціалізації економіки. Саме людський потенціал характеризується найбільшою активністю та найменшою передбачуваністю розвитку порівняно з іншими елементами системи ресурсного забезпечення. Людина не є пасивним об'єктом управління (як найманий працівник, та головний елемент соціального розвитку), саме людина активно розвивається, змінює себе, активно впливає на регіональний розвиток, на прийняття рішень, які можуть впливати на загальний добробут у конкретному регіоні.

Регіональний ринок праці можна визначити як самостійну, складну, динамічну систему, яка діє не тільки за соціально-економічними і геопросторовими принципами, але і за специфічними законами суспільного розвитку. Сьогодні, в Україні спостерігається така ситуація, коли більш розвинуті регіони та «центри» в регіонах приваблюють все більше трудових ресурсів, залишаючи між тим відсталі регіони на периферії без належного забезпечення кадрами.

Регулювання регіональних ринків праці переважно розподіляють на інструменти макро- та мікрополітики [2, с.204]. Метою макроінструментів є підвищення конкурентоздатності певних регіонів на національному та зовнішньому ринках. Зарубіжний досвід Європейських країн показує широке користування податковими пільгами. Пільги використовуються для компенсації несприятливих умов життя в окремих регіонах, найчастіше використовуються засоби зниження ставок прибуткового податку або ж вводять надбавки до заробітної плати в суспільному секторі економіки. Наприклад, у Канаді ці мікроінструменти застосовують для посилення принципів соціальної справедливості, а у Великобританії, послаблюють ці інструменти для відстоювання ідеології ринкового лібералізму.

Мікроінструменти впливають на діяльність суб'єктів регіональної економіки. Вони включають державні засоби перепідготовки кадрів, субсидії та цільові кредити для створення нових робочих місць, а те що стосується міграції, використовують компенсаційні виплати на покриття затрат на переїзд, видачі позик на нове житло та поліпшення інформації про ринки праці.

Важелі мікрополітики забезпечують, по суті, активізацію роботи блоків політики впливу на працю (переорієнтацію праці на місці і просторове переміщення робочої сили) та політику впливу на капітал (через податки та

субсидії, підвищення ефективності ринку капіталу, поліпшення ефективності управління фірмами, адміністративний контроль) [2, с.205].

В Україні держава надає фінансової допомоги регіонам у вигляді цільових трансфертів, дотацій, інвестиційних субвенцій тощо. Однак, як показує досвід, ці механізми мають досить низьку ефективність, в першу чергу, через значний державний дефіцит.

Але для того, щоб вирішувати складні питання з регулювання регіонального ринку праці, по-перше, необхідно володіти достовірною інформацією про стан ринку. У зарубіжних методиках фігурують такі показники оцінки рівня розвитку ринку праці: рівень безробіття та рівень напруженості. В Україні використовують показники рівня зареєстрованого безробіття та чисельність незайнятих, безробітних громадян, які перебувають на обліку в службі зайнятості. Обидва показники мають суттєві недоліки.

Але також можна казати про недосконалість збору статистичних даних. Не всі підприємства дають точні та вірні дані. Деякі підприємства наймають працівників, але не реєструють їх, щоб не сплачувати податки. Нещодавно ця схема була дуже розповсюдженою, але згодом вона втратила свою актуальність, на перший план вийшла соціальна забезпеченість та впевненість працівника у майбутньому. Таким чином, статистичні дані, які не відображають реальності не можуть стимулювати розробку активних дій щодо регулювання диспропорційного розвитку на регіональних ринках праці. Тому необхідно створити умови для динамічного та врівноваженого соціально-економічного розвитку регіонів України.

Зміщення акцентів державної політики з централізованого управління на регіональний рівень, яке супроводжується передачею владних повноважень органам місцевого самоврядування та органам регіонального управління, відкриває широкі можливості для забезпечення збалансованого соціально-економічного розвитку регіонів України. Однак, існування значної міжрегіональної диференціації умов такого розвитку свідчить про те, що вони практично не використовуються сьогодні як на державному, так і регіональному рівнях [1, с. 14].

Можна стверджувати, що розробка ефективної регіональної політики щодо забезпечення процесів формування, збереження, розвитку, реалізації та використання людського потенціалу є вкрай необхідним, адже це має враховувати специфіку кожного окремого регіону та сприятиме соціально-економічному розвитку. Використання адаптивних процедур та розробка стратегічних альтернатив дозволить органам державного управління та громадським інституціям впливати на стан соціального ландшафту та забезпечувати гідний людський розвиток.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ:

1. Регіони України: проблеми та пріоритети соціально-економічного розвитку: монографія / За ред. З.С.Варналія. – К.: Знання України, 2005. – 498 с.
2. Регіональна політика та механізми її реалізації / За ред. М.І. Долішнього.– К.: Наукова думка, 2003. – 503 с.